

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	14
จุดหมาย	14
คุณลักษณะตามวัย	15
ระยะเวลาเรียน	18
สาระการเรียนรู้	18
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์	27
ทฤษฎีตามความคิดสร้างสรรค์	27
คุณลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์	34
แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคคลากร	35
ความหมายของการพัฒนาศักยภาพบุคคลากร	35
ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคคลากร	36
การพัฒนาบุคคลากร	38
ขั้นตอนการพัฒนาบุคคลากร	42
แนวทางการพัฒนาบุคคลากร	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	55
การนิเทศภายใน	57
ความหมายของการนิเทศภายใน	57
ความสำคัญของการนิเทศภายใน	58
การศึกษาดูงาน (Study tour)	59
บริบทโรงเรียนมารีย์พิทักษ์	61
ข้อมูลทั่วไป	61
ข้อมูลการให้บริการ	62
ปรัชญา	63
วิสัยทัศน์	64
พันธกิจ	64
โครงสร้างหลักสูตร	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
งานวิจัยในประเทศ	65
งานวิจัยต่างประเทศ	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
กลุ่มเป้าหมาย	73
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
การวิเคราะห์ข้อมูล	89
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 91
	การพัฒนาในวงรอบที่ 1 91
	การพัฒนาในวงรอบที่ 2 169
	สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ 190
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 193
	กลุ่มเป้าหมาย 193
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 194
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 195
	สรุปผลการวิจัย 198
	อภิปรายผล 199
	ข้อเสนอแนะ 203
	บรรณานุกรม 205
	ภาคผนวก 213
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ 215
	ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ 223
	ภาคผนวก ค รายนามครูปฐมวัยในโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ 227
	ภาคผนวก ง เครื่องมือและผลการวิเคราะห์เครื่องมือในการวิจัย 231
	ภาคผนวก จ โครงการอบรมปฏิบัติการ 295
	ภาคผนวก ฉ กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 301
	ภาคผนวก ช ภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย 313
	ประวัติย่อของผู้วิจัย 321

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ข้อมูลครูปฐมวัย โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ ปีการศึกษา 2559	62
2	ข้อมูลผู้บริหารโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ ปีการศึกษา 2559-2560	62
3	แผนการปฏิบัติการ (Action plan) การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2	76
4	แผนการ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2	78
5	ตารางกำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูปฐมวัยผู้ดูแลเด็ก ในการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย	93
6	การประเมินผลความก้าวหน้าก่อนและหลังการอบรมปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	96
7	แผนการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ของครูปฐมวัยโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2	98
8	การประเมินการศึกษาดูงานของครูเด็กปฐมวัย ที่โรงเรียนบ้านถ่อน (คุรุราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2	99
9	กำหนดการนิเทศภายในครูปฐมวัยโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2	102

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
10	การสังเกตพฤติกรรมครูปฐมวัย 12 คน ในการเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมารีย์ พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยผู้สังเกต 5 คน	105
11	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ระหว่างดำเนินกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ	107
12	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางปาริชาติ วงศ์โสภากา โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สว่างแดนดิน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	109
13	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางสาวรัชชัญญา จาดบุญมา โรงเรียนมารีย์ พิทักษ์สว่างแดนดิน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	111
14	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางสาวพิชฌัญญา สือเสื่อง โรงเรียนมารีย์ พิทักษ์สว่างแดนดิน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	114
15	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางยุพยงค์ โนนคำพันธ์ โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สว่างแดนดิน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	117
16	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางละอียด ไชยรบ โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สว่างแดนดิน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	120
17	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางพัฒนชิตา ศิริปรีชาพงษ์ โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สว่างแดนดิน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	123

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางสาวนุชจนาถ หน่อแก้ว โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ พังโคน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	126
19	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางศิริประภา ภูษาวิไลตร โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ พังโคน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	129
20	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางศุภยา ไชยรา โรงเรียนมารีย์พิทักษ์พังโคน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	131
21	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางสาวอนิสา มังธานี โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ พังโคน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	134
22	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางบังอร สุงหวล โรงเรียนมารีย์พิทักษ์พังโคน สอนเรื่อง โรงเรียนของหนู ผู้นิเทศ 5 คน	137
23	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ผู้สอน นางสาวอัญชริดา แทบท้าว โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ พังโคน สอนเรื่อง บ้านแสนรัก ผู้นิเทศ 5 คน	140
24	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย	142
25	การประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	143

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
26	ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน	144
27	ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ด้านสรุปผลการเรียน	145
28	ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัย ของครูปฐมวัย ด้านการวัดผลประเมินผล	145
29	ผลจากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย	166
30	แบบบันทึกหลังการประชุมนิเทศ	170
31	กำหนดการเพื่อปฏิบัติการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	171
32	ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เพื่อการเสริมสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในวงรอบที่ 2	173
33	ผลการดำเนินการเปรียบเทียบการพัฒนาการจัดประสบการณ์ เพื่อการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในวงรอบที่ 1 และ 2	174
34	ผลการเปรียบเทียบผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หลังจากการทำแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลัง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	189
35	สรุปการดำเนินงานหลังการพัฒนาครูปฐมวัยเพื่อเสริมสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	191
36	แบบสรุปแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจครูปฐมวัย เรื่องหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และการพัฒนาเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	250

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
37	แบบสรุปการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ครูปฐมวัย เกี่ยวกับความคิดเห็นในการแสดงพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกถึง ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 256
38	แบบสรุปการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย เกี่ยวกับความคิดเห็นในการแสดงพฤติกรรมของเด็ก ที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 261
39	แบบสรุปการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรม ของครูปฐมวัย เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเสริมสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 266
40	แบบสรุปการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรม ของครูปฐมวัย เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเสริมสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 271
41	แบบสรุปการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรม ของครูปฐมวัย เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเสริมสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 276

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
42	สรุปการพิจารณาความสอดคล้องแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2	283
43	สรุปผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมิน การศึกษาดูงาน	293

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
2 กระบวนการพัฒนาบุคลากร	39
3 ขั้นตอนของการพัฒนาบุคลากร	42
4 แบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart	56
5 โครงสร้างการบริหารโรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2	63
6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	74
7 พิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	315
8 การศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยเพื่อเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	316
9 การนิเทศภายในเพื่อพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยเพื่อเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	317
10 การนิเทศภายในเพื่อพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยเพื่อเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	318
11 ตัวอย่างการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	319